

Paa den Maade synes jeg ikke, man skal kunne begrænse Betsignelsen af de kirkelige Ødelser. Og hvor kan man vente, at man skulde komme bort fra sædvanemæssige Hensyn til Indgaaelse af Ægtefests? Skulde man virkelig kunne vente, at kun de, der se Betydningen af den kirkelige Betsignelse af Ægtefests, ville søge kirkelig Betselse? Vil Forholdet i Almindelighed ikke langt snarere blive det, at man, efter at have været hos Øvrigheden, ligesom hidtil vil gaa hen til Præsten? Jeg tror, at det vil gaa her som i Thykland, at man snart falder ind i de gamle Folder; de 4 pCt. af Befolkningen, for at tage Forholdet, som det er i Thykland, ville ikke søge den kirkelige Betsignelse, de øvrige ville gøre det ligesom hidtil. Vi havne da i, at det er for de 4 pCt.s Skyld, at man indfører det tvungne borgerlige Ægtefests, det er for dem, der, som en af de ærede Talere antydede, ere misfornøjede med Kirkens Ritual eller hele Formen af det kirkelige Ægtefests. De kunne være misfornøjede med den hvide Form, de forskellige hvide Apparater, der anstilles ved det kirkelige Ægtefests; det kan være Motivet for nogle, for andre er det jo altsaa, fordi de overhovedet ikke finde det rigtig, at Kirken blander sig i Forholdet med Ægtefests Stiftelse. Til de sidste mener jeg nu ganske sikkert ikke, der er nogen Grund for Kirken til at tage Hensyn. Stille de sig uden for Folketirkens Opfattelse af Ægtefests Betsigning, maa de følge den Vej, som er anvist, at søge borgerligt Ægtefests ved Udtrædelse af Folketirken. Men saa er der Hensynet til Præsterne, det Hensyn, som blev udtrykt ogsaa fra den ærede Ordførers Side, at Formaalet for dette Forslag var den personlige Frihed og Præstefriheden. Hensynet til Præsterne vedrøre jo egentlig, som det oftere er blevet berørt, kun Spørgsmaalet om frastiltes Betselse. Der kan man paa ingen Maade gaa saa vidt, som den ærede Ordfører gjorde, idet han jagde, at der her var en bestemt Strid mellem Statens Opfattelse og Kirkens Opfattelse af Rettigheden til frastiltes Betselse. Det kan man paa ingen Maade sige. Der er inden for de gejstlige Kredse, som bekendt meget divergerende Meninger om, i hvilket Omfang det efter Bibelen skulde være befaleet at nægte frastiltes Betselse. Der kan dog være Tilfælde, hvor frastiltes Betselse maa siges at være i Strid med Kirkens Lære, og for saadanne Tilfældes Skyld er det jo af megen Vigtighed at søge at lempe Betselsernes hvide Form saaledes, at en Præst vil kunne forsvare at stifte Ægtefests. Og det ved den ærede Ordfører jo meget godt,

at i den Henseende har man gennem Havens søgt at gøre, hvad man kunde, og jeg kom lejlighedsvis i Fjor til at udtale, at jeg for mit Vedkommende selv nærede stor Sympati for, at den kirkelige Administration skulde strække sig saa vidt som muligt paa dette Punkt. Men jeg tror, at det er at gøre for stor en Indrømmelse til de enkelte Præsters Samvittighed, som føle sig stærkest bekvæmmede af den nuværende Ordning, at man skulde gaa til en saadan Foranstaltning som Indførelse af tvungent borgerligt Ægtefests for deres Skyld. Den ærede Ordfører udtalte ved Forslagets Indbringelse, at der formentlig til mig var kommet forestillige Vidnesbyrd om, at der Landet over var en ikke ringe Stemning for borgerligt Ægtefests Indførelse i den Tid, der var foreløben mellem Samlingerne. Han henviste til mine Udtalelser om administrative Foranstaltninger paa dette Omraade, som han ikke havde set noget til, og haabede derfor at høre Udtalelse fra mig herom. Jeg skal hertil sige, at det jo ganske sikkert har stillet sig saaledes for mig, at det var ønskeligt at komme til Reformen ad administrativt Vej paa dette Omraade. Jeg har gjort Forsøg i denne Retning, men maatte dog erkende, at det Resultat, jeg derigennem vilde komme til, ikke vilde være fuldt tilfredsstillende for mig selv. Derfor har jeg stillet Sagen i Berø. Jeg har forsøgt at forme mine egne Ønsker i Lovforslagsform, men jeg er standset der, hvor saa mange andre, der tidligere have tænkt over og fysislet med denne Sag, ere standfede, nemlig at man kommer til to Klasser Ægtefests ved at aabne Udgang til borgerligt Ægtefests for frastilte. Man kommer til to Klasser Ægtefests, to forskellige Grader af Ægtefests, det kirkelige Ægtefests og det borgerlige Ægtefests. Det er Uanskeligheden, som jeg tror er overordentlig hvær at komme ud over. Derfor har det ærede Medlem endnu ikke set Frugeterne af mine Overvejelser af denne Sag, og naar Sagen igennem et Tidsrum af 30—40 Aar har været Genstand for mange kyndige Folks Overvejelser, turde jeg maake ogsaa have Lov til at tage mig nogen Tid til denne Sags Ordning ved Forelæggelse af Forslag. Det vil af, hvad jeg her har sagt, fremgaa, at jeg ikke kan anse det her foreliggende Forslag som noget Grundlag for en Lov om Indførelsen af tvungent borgerligt Ægtefests. Hvorvidt man for Lovforslagets øvrige Indholds Vedkommende skulde kunne ønske at gaa til en Reform i den Retning, som Lovforslagets §§ 1 og 2 omhandle, med Hensyn til Betselsene for Indgaaelsen af Ægtefests,